

Kallós Miklós Osztályképe

Ez a fénykép a harmadik elemi osztályban, a tanév végén készült, tehát 1934 júniusában. Én a legfelső sorban balról a második vagyok.

Jurovics György is a képen van, jobbról az első a hátsó sorban. Ő a deportálás után nem jött vissza, mint én, hanem Franciaországban telepedett le, taxisofőr lett. Meglátogattam kétszer, az 1970-es években. Most két éve halt meg, 2000-ben vagy 2001-ben.

Hatévesen mentem iskolába. Az elemi iskolát és három líceumi osztályt románul végeztem. Nem tudtam túl jól románul. Az elemi iskolát a neológ hitközség támogatta.

Egy olyan időszak következett az életemben, tizennégy éves koromtól tizenhét éves koromig, amikor az ember szeméi kinyílnak, és tisztábban látja a világot.

Akkor Magyarországhoz tartoztunk, és magyarul folyt a tanítás. Én iskoláskorom kezdetétől magyarul írtam, és bár nem felejtettem el a román nyelvet, de elég rosszul beszéltem, akcentussal és szóillesztési hibákkal.

A nagyváradi "Dr. Kecskeméti Lipót" neológ zsidó líceumba jártam. A líceum attól volt zsidó, hogy az összes diák és majdnem az összes tanár, két-három kivétellel zsidó volt.

A tornatanár, hagyományosan, általában nem volt zsidó, de az én időmben már zsidó volt. A román rezsim idején, vagyis 1940-ig az énektanár kötelezően román volt, és néha a román irodalom tanárai is.

A kimondottan zsidó pillanatok az első óra elején és az utolsó óra végén voltak, amikor egy-egy imát mondtunk el, a Tórához való fölhíváskor elhangzó imádságokat, két áldást.

A vallásórák természetesen a zsidó vallásról szóltak, de különben ugyanolyan líceum volt, mint a többi, tanultunk matematikát, románt, magyart, franciát, németet, latint, tehát abszolút minden

tantárgyat.

Szombatonként egy kis vallásos ünnepséget rendeztek a líceum dísztermében, ami egy negyedórát tartott, majd folytatódott a tanítás. A líceumot elismerték az akkori kormányok. Érettségi bizonyítványt adott az iskola, tehát nem különbözött semmiben a többi iskolától.

Kiváló iskola volt. Nem volt mindig nagyon jó, de amikor én a közép- és végzős osztályokban tanultam, tehát a líceumi harmadik osztálytól a líceumi hetedik osztályig, a következő okból volt kitűnő:

időközben, főleg 1940 után érvénybe léptek a szigorú zsidóellenes törvények, és művelt, tudós embereket bocsátottak el egyetemekről, más intézményektől, és ide menekültek, ahol tanári állást kaptak.

Amennyiben a zsidó iskolában volt hely számukra, ide jöttek. Kitűnő tanári karunk volt. Túlzás nélkül mondhatom, hogy legalább hetvenöt százalékuk egyetemi tanári szintű volt. A túlélők közül két volt tanárom az itteni [a kolozsvári Babes-Bolyai] egyetemen tanári állást kapott a háború után.

Az egyik tanszékvezető volt a filozófia tanszéken, Rózsa Jenő, a másik a magyar nyelv és irodalom tanszék vezetője volt, Csehi Gyula.

A többiek meghaltak munkatáborokban stb. Nagy előnyt jelentett számomra az, hogy ilyen vonzerővel és összetartó erővel rendelkező líceumban végeztem.

A volt osztálytársaimmal azt szoktuk mondani, hogy az általános műveltségünknek legalább nyolcvan százaléka a líceumból származik; mert igazán jó iskola volt.

A líceumunk volt diákjai a mai napig is találkoznak kétévenként a világ különböző pontjain, leginkább Izraelben, mert Európában elég kevesen vannak már. Kiadnak egy újságot is, hogy az emlékeket föllelevenítsék... mondom, nagyon komoly líceum volt.